

2016 - ANUL COȘBUC (XV):

**Limba e legea din bătrâni a unui neam ... e sufletul neamului,
e firea și ființa lui!**

În casă, încă de copil, George Coșbuc a învățat ce înseamnă „LEGEA DIN BĂTRÂNI”; expresia a explicat-o tuturor - mai târziu - într-un articol cu același titlu. Câți părinți cunosc astăzi această „Lege” nescrisă, educându-și moștenitorii în dragostea pentru limbă și neam? Reproducem articolul „Legea din bătrâni”:

«Cuvântul nostru «legea din bătrâni» cuprinde toată mulțimea aceea de lucruri cari deosebesc pe-un popor de altul și-l fac să fie așa cum este și nu altfel. Cuvântul e frumos, căci într-adevăr **lege** sfântă este tot ceea ce ajută la unitatea și trăinicia unui neam. Alte popoare au alte cuvinte pentru acest lucru, numai noi, românii, ne-am obicinuit să-i zicem **lege**.

Cel dintâi lucru pe care-l cuprinde legea din bătrâni este religia neamului. Românii sânt de religie creștină ortodoxă, și din partea asta ar fi de-o lege cu rușii, cu grecii, cu sârbii și cu bulgarii. Dar nu sânt. Putem zice că avem o religie cu ei, dar nu sântem de-o lege. Religia creștină e dată de însuși Dumnezeu, dar numai în temeliile ei; de-aici încolo și-au făcut-o oamenii, după felul lor de-a fi, după trebuințele feluritelor locuri, după obiceiurile pământului. Fiecare neam are alte tradiții religioase, alte porniri sufletești, și toate acestea influențează religia. Și așa, deși religia cu al său cult este una în temeliile ei la toate popoarele creștine, ea e totuși foarte deosebită la creștinii din apus și la cei din răsărit, și apoi e deosebită chiar și la aceștia după locuri și neamuri. Biserica românească n-a fost niciodată și nu este biserică rusească ori grecească, ci curat **biserica legii românești** și să dea Dumnezeu așa să rămâie cât o fi pământul. Roage-l fiecare neam pe Dumnezeu în limba pe care o are! Noi îl rugăm în limba românească, pentru că ne-a ascultat și ne ascultă.

În legea din bătrâni e cuprinsă apoi *firea* și *obiceiurile* unui popor. Firea popoarelor e felurită după viața lor, după sânge: aici se potrivește vorba că toate merg după neam. Așa din firea sa spaniolul e sumeț, italianul iute și aprins, francezul vesel și ușuratic, germanul posac și serios, englezul închis și lacom, rusul fățarnic și râvnitor la ale altora. Iar noi, în felul acesta, sântem de o lege cu francezii, cu italienii și spaniolii, căci sântem de o viță și de-un sânge, de aceea îi numim frați ai noștri. Și ne și potrivim, într-adevăr, în nespus de multe lucruri cu acești frați ai noștri, cu toate că sântem depărtați unii de alții, în lucruri în care ne deosebim de popoarele vecine cu totul tot.

Iar obiceiurile ori le moștenesc neamurile de la părinți, ori le învață. Felul cum te îmbraci, cum și ce mănânci, ce cântece ai, ce jocuri, ce datini, ce obiceiuri ai la nunți, la înmormântări și la praznice, cum și la ce te taie capul să faci: toate aceste sânt obiceiuri. Și ele merg după neam, și de aceea pe-ale noastre le găsim cu sutele și cu miile la popoarele de-un neam cu noi, la italieni și la spanioli și la francezi, căci le-am învățat de la aceiași părinți.

Obiceiurile acestea însă se schimbă și ele după locuri și vremuri. Peste noi au trecut alte vremuri și toate grele - ba năvăliri de barbari, ba stăpânire turcească -, iar peste frații noștri altele, de aceea multe obiceiuri nu le avem la fel. Apoi, felul pământului țării și vremurile pot să schimbe nu numai obiceiurile, dar și firea unui popor. Englezii au fost un neam leneș și bețiv, dar, având o țară săracă, muntoasă, și-au schimbat firea, ca să nu piară de foame, și au alergat la industrie, iar astăzi sânt neam muncitor și econom. Erau plugari de felul lor, dar, neavând ce ara, și-au schimbat obiceiurile după felul țării: aveau marea de toate părțile și s-au apucat de negoț pe apă, așa că astăzi stăpânesc mările pământului.

Altfel e cu italienii; și ei sânt înconjurați de toate părțile de mare și-ar putea să poarte negoț pe apă, dar nu i-a tăiat capul niciodată să-l poarte. De-o parte n-au fire de negustor - cum n-o avem nici noi și nici unii din frații noștri - de alta nu i-a silit nici nevoia, căci au mult pământ roditor, și au rămas plugari. Și iarăși: năravul din fire n-are lecuire. Prin câte țări și printre câte neamuri și de cât amar de vreme trăiesc ovreii și se țin așa cum sânt și nu-și schimbă nici firea, nici obiceiul. Ovreilor nu li se poate spune proverbul «lupul își schimbă părul, dar năravul ba». Ovreii nu și-au schimbat nici părul, nici năravul, de când îi știe lumea, și lupi au fost, lupi au rămas.

Dar «legea din bătrâni» cuprinde în sine un lucru mult mai mare decât toate acestea: limba. Ea mai ales deosebește pe un popor de altul. Nu pot fi mai multe popoare cu aceeași limbă, căci aceeași limbă însemnează același popor; și nici același popor nu poate vorbi mai multe limbi căci ar înceta de-a fi unul singur. În Elveția, într-un singur stat, poporul vorbește, ce e dreptul, trei limbi: nemțește, franțuzește și italienește, dar e un singur popor ca stat, ca organizație, dar nu un popor ca neam.

Italianii rămân tot cu obiceiurile, cu firea și cu religia lor, ca și germanii și francezii cu ale lor, și tot la matcă trag ei fiecare.

Limba e cea mai puternică legătură a unui neam. Ea e sufletul neamului, e firea și ființa lui. Aceleași vorbe nasc în noi aceleași gânduri. Iar toți câți au aceleași gânduri - orișicum se numesc ele: aspirațiuni naționale, idealuri, năzuințe - merg pe aceeași cărare, biruiesc aceleași piedici și au aceiași dușmani; ei fac un neam, unul și nedespărțit. Religia poate că fie felurită la

aceiași neam: germanii și francezii sunt și catolici și protestanți, și sânt neamuri puternice. Ungurii sânt neam vrednic de mirare, când te uiți numai la puterea neamului lor, și sânt și ei catolici și calvini și mai știu eu cum. Noi, românii, ne ținem de două biserici, cei mai mulți de-a răsăritului, cei puțini de-a apusului, dar limba ni-e una, năzuințele și obiceiurile aceleași și sântem un neam. Limba e, la urma urmelor, legea din bătrâni a unui neam, căci prin ea trăiește neamul. Religia și limba se sprijinesc una pe alta: religia trăiește prin limbă - căci vai de neamul care e silit să se închine într-o limbă pe care n-o pricepe -, iar limba trăiește prin religie, căci, dacă ar și începe limba unui neam să piară, câtă vreme va trăi biserica și cărțile ei, ea nu poate să se stingă. Asta o știm noi, românii, mai bine ...»

(*va urma*)

Marius Halmaghi

Sursa on-line:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-xv-limba-e-legea-din-batrani-a-unui-neam--e-sufletul-neamului-e-firea-si-fiinta-lui-115740.html>

În: *Tribuna*, 10 aprilie 2016

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Arhiva', 'Anunturi online', 'Tribuna sporturilor', 'Publicitate', 'Redactia', and 'Tipotrib'. To the right, there are links for 'E-mail', 'Telefon', and 'Facebook'. The main header features the Tribuna logo in red and the slogan 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. Below the header is a red navigation menu with categories: 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. The article content area displays the title '2016 - ANUL COȘBUC (XV) : Limba e legea din bătrâni a unui neam ... e sufletul neamului, e firea și ființa lui!' in bold black text. To the right of the title are social media sharing buttons for Facebook (2 shares), Twitter (0 tweets), and a generic share button (2 shares). Below the title, there is a search bar with the placeholder text 'Cautare'. At the bottom left of the article area, there are three small icons: a calendar icon showing '10.04.2016 22:45', a flame icon showing '1748 vizualizari', and a speech bubble icon showing '0 comentarii'.